DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya	ƒ 15.—
Idem franco per post.	„ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „	„ 7.50
Idem franco per post.	„ 9.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 12 NOVEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het segel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 91. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

Bij dit nummer behoort een bijvoegsel.

OPENBAARHEID OMTRENT INDISCHE AANGELEGENHEDEN.

Het is bekend dat de tegenwoordige openbaarheid omtrent den toestand onzer kolonie eerst sedert de laatste achttien jaren is ontstaan en sedert de laatste twaalf jaren van lieverlede de plaats heeft ingenomen der geheimhouding, welke in de tijden der voormalige Oost Indische compagnie meer dan ooit een aangenomen beginsel van bestuur was.

Het behoorde tot de uitzonderingen wanneer daaromtrent iets door den druk werd bekend gemaakt, en hetgene wij van den toenmaligen gang der zaken weten, hebben wij schier uitsluitend te danken aan het daaromtrent vermelde, in het bekende werk van VALENTYN en in de Memorien van de gouverneurs-generaal VAN IMHOFF en MOSSEL.

De latere werken welke na den overgang der Oost-Indische bezittingen aan den staat daarover meerder licht verspreid hebben zijn *het Rapport der commissie tot de Oost Indische zaken aan het staatsbewind van de vereenigde Republiek van den 31sten Augustus* 1803; *den staat der Nederlandsche Oost Indische bezittingen door den Maarschalk Daendels; en Nederlands bezittingen in Azie, Amerika en Afrika door den Generaal Majoor J. van den Bosch.*

In het reeds vroeger door ons aangehaalde werk van den Heer ROCHUSSEN komt eene belangrijke beschrijving voor van de vorderingen, welke de openbaarheid sints die tijden gemaakt heeft, om den graad te bereiken, waarin wij haar in onze dagen aantreffen. In het destijds te Amsterdam uitkomende maandwerk *de Nederlandsche Hermes*, aan koophandel, zeevaart en nijverheid gewijd, vindt men de eerste artikelen over Indische aangelegenheden. Het bestuur van den commissaris Generaal DU BUS DE GHISIGNIES werd in *de Bataviasche Courant* verdedigd; het door den Gouverneur Generaal VAN DEN BOSCH ingevoerde cultuurstelsel werd, door middel van de drukpers, van de eene zijde toegelicht en aangeprezen, van de andere zijde bestreden.

Deze eerstelingen op het veld der openbaarheid wekten echter de algemeene aandacht en belangstelling niet op; zij bleven in den regel beperkt tot den kring van hen, die bij het onderwerp meer bepaaldelijk betrokken waren of daarvan eene meer bijzondere studie maakten. Het publiek bekreunde zich niet veel om de overzeesche bezittingen, wanneer zij slechts geene hulp van den moederstaat vorderden, en rust en vrede daar heerschten, of door onze wapenen hersteld werden.

Het was eerst nadat de door den oud Gouverneur Commissaris Generaal, daarna Minister J. VAN DEN BOSCH toegezegde regtstreeksche geldelijke bijdragen aan 's Rijks schatkist uit de koloniale baten, moesten dienen, om het staatkundig stelsel, hetwelk met den naam van dat der *volharding* is bestempeld, te rekken; — later om bij de onmogelijkheid om dat stelsel langer voltehouden, het blijvend evenwigt te vinden tusschen de staats-inkomsten en uitgaven, — dat de koloniale zaken de algemeene belangstelling verwekten.

Meer bepaaldelijk en in ruimen omvang werd zulks het geval op het einde van 1839, tijdens de voordragt en de verwerping van een wetsvoorstel tot eene nieuwe geldleening van 56 millioen gulden, ten behoeve der overzeesche bezittingen. Met schrik ontwaarde de natie op welke belangrijke ondersteuning uit de kolonien de moederstaat telken jare moest kunnen rekenen, wilde men de gewone uitgaven, waarvan de rentebetaling der openbare schuld een zoo belangrijk gedeelte uitmaakte, dekken, en ook in dit opzigt de aloude Nederlandsche goede trouw en het crediet van den staat handhaven.

Wantrouwen nam thans de plaats in van vroeger blind vertrouwen. Al de aandacht, al de belangstelling, al de geestkracht, nog kort te voren gevestigd op onze geschillen met België, werden na de beëindiging daarvan overgebragt op de Inlandsche staatkunde, op de finantien van den staat, op eene grondwetsherziening en vooral op de belangens dezer kolonie.

Het verdient opmerking en vermelding dat vóór 1839 nooit een Minister van kolonien in de vergaderingen der Staten Generaal het woord gevoerd had: dit zag men voor het eerst den Minister J. VAN DEN BOSCH doen, ter verdediging van het voorstel van wet tot het sluiten der leening ten bedrage van 56 millioenen. Daarna en bij het optreden van den Minister J. C. BAUD is die reeks van mededeelingen aan de Staten Generaal aangevangen, welke, den weetlust geenszins bevredigende, maar eerder aanwakkerende, de koloniale aangelegenheden meer en meer tot het brandpunt der openbaarheid en van twistgeschrijf hebben gemaakt.

Tot dus verre de redeneringen van den afgetreden Staatsman.

Hebben zich nu de dagbladen en tijdschriften, in Nederland uitkomende, altijd bepaald tot eene gematigde polemiek over zaken en beginselen, en om aan hen wien het te doen was om hunne gemoedelijke overtuiging kenbaar te maken, omtrent hetgeen zij pligtmatig en nuttig achtten, dat voor Indië, voor de aldaar levende Europeanen en voor de inlandsche bevolking gedaan werd, de gelegenheid te verschaffen die zienswijze te openbaren?

Het sedert 1838 bestaande *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indie* heeft, vooral nadat sints in 1848 de uitgave daarvan in Nederland geschiedt, zeer veel goeds gesticht, vele gebreken aangewezen, vele zeer loffelijke beginselen aangeprezen, welligt door openbaarheid medegewerkt om vele verbeteringen daartestellen. Ook diezelfde goede zijde willen wij volgaarne in *den Indiër* erkennen.

Maar verliezen dat maandwerk en dit dagblad die beginselen niet wel eens uit het oog? verre zij het van ons, om ten hunnen opzigte de goede trouw van het doel zelfs voor één oogenblik in twijfel te trekken, maar het is desniettemin waarheid dat de door hen opgenomene berigten, naar ons inzien wel eens eene andere strekking doen vermoeden, en zij door de opneming van die berigten wel eens aan onvergenoegden of teleurgestelden het middel verschaffen, om, schuilende achter het schild van het anonyme, zich te wreken en aan opgekropten spijt lucht te geven.

Welke andere bedoeling kan de berigtgever van *het Tijdschrift* gehad hebben, toen hij zijne onjuiste berigten en daarop gegronde valsche gevolgtrekkingen ter openbaarmaking naar Nederland overzond, die wij reeds in ons blad van heden voor acht dagen met één enkel woord vermeldden?

De aantijging van *onbeduidendeid* en *flaauwhartigheid* jegens de uitgevers van ons blad, van de zijde van het *Tijdschrift* is daarvan het gevolg geweest.

Wat onze *onbeduidendeid* betreft, zoo voeden wij de hoop dat de Redactie spoedig die beschuldiging zal intrekken, wanneer zij zal ontwaren dat wij omtrent de hoofdzaak der openbaarheid eenstemmig met haar handelen. Wat onze *flaauwhartigheid* aangaat, zoo geven wij haar de verzekering, dat wij geen woord terugnemen van hetgene wij sints de afkondiging van het Reglement op de drukwerken, in overeenstemming

EERSTE PROEVEN VAN EEN NIEUW NEDERLANDSCH ZAAKWOORDENBOEK.

AARDE. Eene moeder, die hare vermoeide kinderen in den schoot neemt, om ze te laten uitrusten; maar kinderen willen altijd laat opblijven.

ADEM. Het eenige, wat niemand vergeet terug te brengen, waar hij het gehaald heeft.

ALMANAKKEN Dat zegt in goed Hollandsch: Tijdwijzers. Alleen zijn de Heeren Recensenten het nog niet eens, of zij wijzen, dat onze tijd vooruit of achteruit gaat.

AMERIKA. Een nieuw ontgonnen land: de eerste oogst is door de dwingelandij afgemaaid, en de stoppels worden nu door de vrijheid in brand gestoken, om den grond te zuiveren en vruchtbaar te maken.

APEN. Een diersoort, dat het meest naar den mensch gelijkt, maar niet zoo wijs, en op verre na zoo dwaas niet is.

BEDELAARS. Distels, het teeken van een' vruchtbaren grond.

BESCHAVING. Iets dat gladde, maar dunne planken geeft, en — veel krullen.

BEZUINIGING. Een uithangbord voor ministeriën, een redenaars-thema voor staatsvergaderingen; de hoogste en gladste cocagne-mast voor het volk.

OUDE BOKKEN. Even als oude menschen, krom van rug, zwak van lendenen, rimpelig van vel, en in de schoonmaak niet regt schoon meer te krijgen; — eindelijk ernstig van toon, en antiek van letter en van inhoud; niet vlug genoeg meer, om de leesgezelschappen door te drentelen; maar daarentegen rustige en getrouwe vrienden, vooral bij den warmen haard.

BOEKVERKOOPER. Een trechter voor voedzame en geestrijke dranken, te bruikbaarder, hoe minder chemische verwantschap hij met die vochten heeft; hoe minder er dus aankleeft, of zich mede verbindt. — Iemand, die *ex officio* altijd met het aangezigt naar het oosten staat, om naar eene nieuw opkomende zon uit te zien. Het is dus zijne schuld niet, dat hij — nog wel eens omzien kan naar het westen, maar nooit zich achterover buigen.

BOER. De slaaf, die eene schoone vrouw dient, zonder ooit te hebben opgemerkt, dat zij schoon is: — zijne schoone is de natuur.

BURGEMEESTER. Een post, waarmede vroeger een vette buik verbonden was; die echter door de nieuwe wetgeving aanmerkelijk is geslonken, en soms beneden pari gebragt.

COURANT. Een held, die slechts 24 uren leeft, en daarna het incourantste artikel van de wereld is.

DECLARATIE. Een overdreven ding, het zij het van een' regtsgeleerde of van een' vrijer komt.

DENKEN. Iets dat alle menschen doen, — in zoo verre gapen en slikken eten is. — Maar is 't eene geregelde en zich zelf bewuste werking van onze rede, hoe weinigen dan, die denken; — nog minder, die nadenken; — allerminst, die doordenken.

DEUGD. Eene vriendin, waarvan men veel spreekt, en wel het meest, als zij afwezig is.

DRUKKEN. Eene werking van boven naar onderen op katoen of papier, schouders, hoofd of hart. Alleen een handdruk werkt horizontaal, maar heeft ook de minste kracht.

DWEEPER. Een wezen met één oog, vier handen en vier voeten, maar zonder ooren.

EERZUCHT. Etende tering.

ERNST en LUIM. Een kina-drank met een resolvens.

EUROPA. Eene oude coquette. Zij schikt zich al meer op, hoe ouder zij wordt, en is nu bijna goddeloos genoeg, om vroom te worden.

GAGIE. Matrozen-ballast, dien zij in de eerste haven de beste uitwerpen, om de volle lading in te nemen en daarmede weder op reis te gaan.

GELD. Slijk of diamant, al naar men een' roman of eene nieuwejaars-rekening in de hand heeft. — De plaaggeest van het menschdom; even zeer dwingeland der huizen, waar hij in is, als waar hij buiten staat. Veiligst is de woning, waar hij zoo wel uit- als ingaat.

GENEESHEER. Een engel in de ure des gevaars; een gewoon mensch, als de patient hersteld is; een booze geest, na het toezenden der rekening.

GEWETEN. Een vriend, waarmede wij toch altijd twisten. Een goed geweten kennen velen niet; een kwaad geweten willen zij niet kennen.

GLAS Goed tot aan den mond en vóór de oogen, maar niet er in.

GODSDIENST. Is eerst mannelijk geweest, en nu vrouwelijk geworden in ons land. Sedert echter is zij wel gevoeliger, maar ook zoo spraakzaam en onrustig, dat wij haar wel haast weêr mannelijk zouden willen maken.

GOUD- EN ZILVERKAS. Het beeld der wereld: het fatsoen wordt er duurder betaald, dan het gehalte.

HANDELSBLAD. De Nederlandsche redenaar, die boven

met onze beroepsgenooten op Java, door de pers hebben openbaar gemaakt; dat wij nimmer, dus ook niet bij de openbaarmaking van den door haar bedoelden brief, hebben gehandeld onder den invloed van vrees of gunstbejag, welke beide hartstogten wij van onze zijde altijd beschouwd hebben als even onwaardig voor de redactie van een dagblad van gematigd liberale kleur als voor den ambtenaar, wiens pligt het is om voor de naleving van bestaande wetsbepalingen te waken, en eindelijk dat wij, die de Indische maatschappij in hare bestanddeelen, als daarin levende, niet door berigtgevers, maar door dagelijkschen omgang kennen, ons overtuigd houden dat het wezenlijk goede doel der openbaarheid niet bereikt wordt door de vermelding van afgetrokken daadzaken omtrent personen, waaraan veelal het overtuigend bewijs ontbreekt, maar veeleer door zich te bepalen tot zaken en beginselen van algemeen belang, waaraan het de bronnen der in het vaderland uitkomende tijdschriften en dagbladen in het algemeen en *het Tijdschrift voor Nederlandsch Indie* in het bijzonder, toch in dezen gewenschten tijd der openbaarheid wel niet aan genoegzame toevoer van goede stoffen ontbreken zal.

Namens de redactie,
E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT
Van den 7den *November* 1857, N°. 89.

BUITENZORG, *den* 5*den November* 1857. (No. 18.)
(*Staatsblad no.* 102.)

Gelezen, enz.
De Raad van *Nederlandsch Indie* gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: Ten vervolge op de artikelen 4 en 5 van het reglement voor de schutterijen op *Java*, gearresteerd bij besluit van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indie*, van 9 Junij 1838 no. 33 (staatsblad no. 22),
van de persoonlijke dienst vrij te stellen:
de ambtenaren, behoorende tot de dienst der gouvernements telegrafen.
Ten tweede: Enz.
Afschrift, enz.
Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
VAN DE GRAAFF.

Bij Koninklijk besluit van 21 Mei 1857 no. 51, is de ambtenaar met verlof in Nederland, W. A. Permentier, laatstelijk sekretaris der Padangsche bovenlanden, op zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst ontslagen en wijders in het genot gesteld van een voorloopig pensioen.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal, van 3 November 1857 no. 7, is aan de juragans Soerain, Kardie, Laut en Lanang, allen gezagvoerende over de in de wateren van Banka gestationeerde kruisbooten, toegekend de bronzen medaille voor moed en trouw.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:
Uit 's lands dienst, de derde kommies ter algemeene sekretarie J. H. Droop.
Uit zijne betrekking, de postkommies te Soerabaya J. Kal.
Uit zijne betrekking, de kommies op het kantoor van den assistent-resident van Aijer-Bangies en Rau A. C. Jeghers.

ONTHEVEN:
Op zijn verzoek, eervol, van de hem opgedragene waarneming van de civiele geneeskundige dienst in de residentie Rembang, uitgezonderd de afdeeling Toeban, de partikuliere geneesheer C. A. Thepass.

BENOEMD:
Tot eersten substituut-griffier bij den raad van justitie te Batavia, mr. G. C. P. Poelman, laatst eerste substituut-griffier bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, thans op wachtgeld.

Tot derden kommies bij de direktie van financien, de klerk bij die direktie J. B. Scharff.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:
Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie. W. von Gersau.
Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der artillerie C. Schotborgh.

VERLEEND:
Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens siekte, aan den officier van gezondheid der derde klasse C. N. Cruque.
Een tweejarig verlof naar Nederland:
aan den ridmeester der Oost-Indische kavallerie G. F. Huijgen,
aan den magazijnmeester der artillerie van de 2de klasse, met rang van eersten luitenant, W. O. A. M. van Capelle, en
aan den kapitein der infanterie P. F. E. F. J. Saueressig.

OVERGEPLAATST:
Bij de geneeskundige dienst ter Sumatra's Westkust, de officier van gezondheid der derde klasse F. Perk, behoorende tot het groot militaire hospitaal te Soerabaya, thans te Batavia.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat op Woensdag den 15den dezer, des morgens ten 9 ure, ten zijnen bureele eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering van eene kruisboot.

De voorwaarden dezer uitbesteding benevens de ter zake betrekkelijke teekeningen, liggen dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, ter inzage van belanghebbenden ten bureele voornoemd.

Gegadigden worden verzocht, hunne inschrijvings billetten vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding in te zenden en wijders daarbij in persoon dan wel bij gemagtigde tegenwoordig te zijn.

SOERABAYA, *De Resident,*
11 *November* 1857. Bij verhindering,
De Assistent Resident
(11) MODDERMAN.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Courant* van 4 November 1857 no. 88, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:
Door de Commissarissen te Soerabaija: van wijlen den 2den luitenant der infanterie Adriaanse.
Door het kollegie van boedelmeesteren te Batavia: van wijlen de chinesche vrouw Tjiam Honio.
Door de Commissarissen te Timor Koepang: van den overledenen korporaal E. G. A. Peters.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 13den November.
Voor de woning van den heer Bakker Overbeek, in de stad (nabij de Hoofdwacht).
Op Zaturdag den 14den November.
Voor het kantoor van den Onder-Intendant alhier van de gebouwen van het fort Erfprins.

ADVERTENTIEN.

STERFGEVAL.

Heden heeft het den Almagtige behaagd een einde te maken aan het lang en smartelijk lijden mijner teergeliefde en diepbetreurde echtgenoot MEDORA BERIA, met wie ik 23 jaren lief en leed gedeeld heb, en haar tot zich te roepen.

Zij stierf kalm en met een vast vertrouwen op de vergeving harer zonden, door het geloof aan haren verlosser *Jezus Christus.*

SOERABAYA, Y. J. KINGDOM.
11 *November* 1857. (757)

Als een vervolg op het bekend gestelde in de *Javasche Courant van den 8sten Augustus*, 1857 N°. 63 en in den *Oostpost* van den 27 Julij jl. zal de verkoop der gebouwen te FORT ERFPRINS plaats hebben op het bureau van den ondergeteekende in de Heerenstraat alhier op *Zaturdag den 14den dezer*, des morgens om half negen uur.

De onder-Intendant 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Java.
(738) Hk. VEMER.

VENDUTIE

Op Woensdag den 18den November 1857,

VOOR DE TOKO VAN PEREIRA & CO.

Van gemaakte **Heeren Hemden, Kinder Hoeden, Barege Shawls, Bayadère** en **Organdie Japonen,** fijne **Jacconets** geschikt voor **Japonnen, zwarte Zijden Dassen, Polka Hoeden, Lampen Kousen, Kamer Stolpen, Moderateur Lampen, Messen** in stellen, **Likeur Zetjes, Porceleinen Borden** per douzijn met **Verguldé randen,** Eng. **Zeep** in kistjes, **Revolvers** en **Jagt Geweren,** Eng. **Wagen** en **Bendy Tuigen, enz. enz.**

(747) PEREIRA & CO.

Op de vendutie van Woensdag den 18*den Nonember dezer*, zullen mede worden verkocht.
104 Fraaije SCHILDERIJEN, min of meer beschadigd.
90 Douzijn COGNAC.
90 Vaatjes HARING.
100 Kelders GENEVER van zeer goede kwaliteit.
2 Kisten KOEKEN in blik.

(748) **PEREIRA & CO.**

Op de vendutie van Woensdag den 18*den November dezer*, zullen verkocht worden.
2 WELLUIDENDE PIANO'S uit de Fabriek van F. TEICHMANN te *Brussel.*
Een partij TAFEL- en HANGLAMPEN benevens eenige MEUBELS, enz., enz.

(749) **PEREIRA & CO.**

Op de vendutie van Woensdag den 18*den dezer*, zullen door de ondergeteekenden nog worden verkocht.
Eene partij MEEL in ½ vaten.
" " PROPATRIA PAPIER.
" " METALEN THEE en KOFFIJ STELLEN.
" " SPEELKAARTEN, NAALDEN, enz., enz.

(754) **PEREIRA & CO.**

Op den 1*sten December* 1857, 's morgens om 9 ure zal door den Administrateur van het garnizoen te *Banjoewangie* eene heruitbesteding worden gehouden voor de levering van vivres voor het garnizoen aldaar voor het jaar 1858, waarvan de voorwaarden zijn opgenomen in de *Java Courant* van *den* 24*sten Junij jl.* N°. 50.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen op het bureau van den ondergeteekende en bij den Administrateur van het garnizoen te *Banjoewangie.*

SOURABAYA, *De onder-Intendant 2de kl. in de*
9 *November* 1857. *3de Militaire afdeeling op Java,*
(745) Hk. VEMER.

---

al de anderen uitmunt, — omdat hij den langsten adem heeft.

HERZIENING DER GRONDWET. „Het begin van het einde," zegt de een. „Een begin zonder einde," zegt de ander.

HOVELING. Een buigzaam man. Als echter de dauw der vorstelijke gunst hem wat al te zeer bevochtigt, verroest het staal in zijnen rug.

JEZUÏTEN. De opium der christenheid, die verdooft of dol maakt.

KARIKATUREN. Staan in betrekking tot karakters, als de apen tot de menschen.

KINDEREN. Een wensch, — een vreugd, — een zorg, — een last, — en een steun of een vloek: — het een NA het ander.

KLOK. De spreker, die zegt dat wij, andere sprekers, eens zwijgen zullen.

KONING. De man, die het schitterendste en zwaarste metaal, het goud, op 't hoofd dragt; zijne gunstelingen dragen het in den zak; maar bij de militairen raakt het, zoo als men zegt, op zijn best de koude kleêren. — In alle constitutionele staten is verder de koning de eenige, dien men wel prijzen, maar niet laken mag. Dit nu, even als blazen zonder adem halen, kan geen mensch op den duur uithouden. Het langste nog doen het de sollicitanten.

KRUIWAGEN. Zal ook in deze hoogst beschaafde eeuw nooit door den stoomwagen verdrongen worden; omdat de eerste veilig over smalle en kromme wegen voert.

KWALEN. Vijanden. De jonge en nieuwe moet men ontzien, of men ze nog door zachtheid winnen kan; maar oude en verbarde zie men stoutmoedig onder de oogen.

KWASTEN. Nuttig in een' verwerswinkel, lastig aan de kleederen, ondragelijk in de maatschappij.

LASTER. Een vergiftige pijl, met een' onzigtbaren boog geschoten.

LATIJN. Eene taal, die reeds eeuwen lang is dood geweest, maar die men nu eerst gaat begraven.

LEEREN. Heeft in onze taal een' activen en passiven zin (onderwijzen en onderwezen worden), waardoor het woord eerst voor allen bruikbaar is. In den eersten zin doen het de meeste menschen gaarne. Als het wel was, moest het omgekeerd zijn.

LEGITIMITEIT. Gewijde zalfolie, die vroeger alleen te Rome te koop was, maar naderhand in de vijf hoofdsteden van Europa is nagemaakt.

LETTERS. Dingen, die dit met menschen gemeen hebben, dat, hoe sierlijker zij tegenwoordig zijn, men ze ook des te moeijelijker lezen kan.

LEUGEN. In den beginne het gevolg van gebrek aan zelfbeheersching en zelfverloochening. Zij ligt voor de hand terwijl de waarheid dikwijls vordert, dat wij ons sterk inspannen of diep bukken. Maar de opvoeding van den leugenaar wordt voltooid, als de leugen zich aan volkomen zelfbeheersching paart, en hij dus niet meer liegt uit zedelijke traagheid en zwakheid, maar met overleg en kracht; ja! eindelijk met zeker welgevallen, ook waar het hem voordeel noch gemak aanbrengt.

LEVEN. Een droom, zegt men. De eene helft behoort aan de kindschheid, den slaap en den ouderdom: den droomen wij van zelve; en in de andere helft zijn wij ook zelden regt wakker, zoodat het naauwelijks der moeite waard is, dit in mindering te brengen.

LEZEN. Van ouds een surrogaat voor het hooren, even als schrijven het voor spreken was; en met hetzelfde voordeel, dat gedroogde vruchten boven versche hebben: men kan ze gemakkelijker bewaren en verzenden. 't Is echter de omgekeerde wereld, als velen thans *lezen* de hoofdzaak, spreken en hooren slechts een surrogaat rekenen; of al meenen, dat zij over alle vruchten kunnen oordeelen, als zij de ananas kennen uit den confituurpot, — de wereld uit boeken.

LIEFDE. Helderwit en zoet: — suiker of rottenkruid.

LOGICA. Iets, dat in de zamenleving weinig te pas komt. Geeft gij iemand gelijk, dan behoeft gij niet logisch te redeneren; en geeft gij hem ongelijk, dan helpt het toch niet.

LUISTEREN EN FLUISTEREN. Het eerste werkt als een bloedzuiger, het tweede als een adder. Het gevaarlijkste is, dat beider boosheid onder de menschen doorgaans in één venijnig dier vereenigd is.

MENSCHENHATER. Een leerling in de school der menschenkennis, die op de helft van den cursus is weg geloopen.

MESSEN. Hoe ouder, hoe scherper: — even als de tong eener praatzieke vrouw.

(*Wordt vervolgd*).

VENDUTIE

Den derden December aanstaande, zal voor het woonhuis des ondergeteekenden, door tusschenkomst van het vendu-kantoor alhier, wegens vertrek, worden verkocht, een ERF met het daarop staande steenen met pannen gedekt WOONHUIS en bijgebouwen, gelegen te *Kedirie*, naast het Residentie huis, bij de verponding geregistreerd onder nummero 98, inmiddels uit de hand te koop, voorts MEUBELAIR, DRANKEN, etc.

(736) S. M. POLAK.

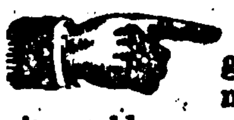

De voorgestelde publieke verkoopingen der HUIZEN van de Erfgenamen C. ROSKMEIER zijn tot nader uitgesteld. (740)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

Op aanstaanden Zondag den 15den dezer.

PADANG,

kapt. B. J. SCHIPPER, naar TIMOR KOEPANG, de MOLUCCOS en MAKASSAR,

PALEMBANG,

kapt. H. J. ROSEBOOM, naar BATAVIA via SAMARANG. Adres bij

W. CORES DE VRIES.

SOERABAYA, 9 *November* 1857. (739)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het Nederlandsche schip **STAATSRAAD VAN DER HOUVEN,** gevoerd door kapt. F. HEIJMERIKS.

De doelmatige en luchtige inrigtingen van dit schip bevelen hetzelve voor den overvoer van zoowel familien als enkele personen bijzonder aan en zal hetzelve in het laatst dezer maand tot vertrek van PASOEROEAN gereed zijn.

Nadere informatien bij

De Agenten,

(714) RUYL CRAMER & CO.

VRACHT EN PASSAGE NAAR MAKASSAR, BANDA EN AMBON.

Wordt aangeboden, met het extra snelzeilend en zeer fraai ingerigt Clipper brikschip **HENRIETTE,** gezagvoerder H. CHEVALLIER, om in den loop dezer maand te vertrekken.

Gegadigden vervoegen zich bij

De Agenten,

(726) SCHIMMELPENNINCK & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers ruim en comfortabel ingerigt Nederlandsch schip **AEGIDIA en PAULINA,** kapt. VELTMAN, zijnde tevens van eene goede badkamer voorzien.— Het vertrek zal omstreeks het begin der volgende maand van BEZOEKIE direkt, plaats vinden.

Nadere informatien te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

De Agenten,

(743) FRASER EATON & CO.

VOOR DEN OVERVOER NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden het Nederlandsche schip **JAN VAN SCHAFFELAAR,** KAPT. L. G. VERBEEK.

Deze bodem beveelt zich bijzonder aan door deszelfs vlugge reizen, en aangename inrigtingen en zal tegen het einde dezer maand tot vertrek van hier dan wel van PROBOLINGO gereed zijn.

Voor verdere informatien adressere men zich tot

De Agenten,

(715) RUYL CRAMER & CO.

Met het Nederlandsche schip **WILLEM DE ZWIJGER,** kapitein VAN DER DRIES, wordt passage naar Nederland aangeboden.— Dit schip is uitmuntend ingerigt voor den overvoer van passagiers en kan ten sterkste aan repatrierende personen worden aanbevolen, zijnde het vertrek bepaald omstreeks medio December.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

De Agenten

(744) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederl. Fregatschip **ARIJ SCHEFFER.** KAPT. J. G. KUNST.

Dit schip expresselijk tot den overvoer van Passagiers ingerigt en uitgerust, voorzien van ruime en luchtige hutten en varende een bekwamen scheeps-doctor tevens accoucheur, is alzoo zoo voor familien als enkele personen zeer aan te bevelen.

Het vertrek zal tegen *medio December* plaats hebben

Nadere informatien bij de Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

De Agenten,

(755) J. F. VAN LEEUWEN & CO.

WEGENS VERTREK.

Zal op een nader te bepalen dag, door den ondergeteekende publiek worden verkocht: Een steenen met pannen gedekt **HUIS,** goed gelegen tot het drijven van handel, thans geoccupeerd door de heeren DE GRAAFF & Co, doende eenen huurprijs van *f* 120.— 's maands.

(727) S. H. WANDERS.

TE HUUR.

EEN HUIS met acht ruime kamers en verdere gemakken, laatst bewoond door den WelEdelgestrengen heer ADMIRAAL, en gelegen in de gang MERGOIJOSSO. Te bevragen bij

(734) L. JOHAN.

Degenen, welke iets te vorderen of te betalen hebben aan de huisvrouw van FATHOUWER, gelieve daarvan aangifte of betaling te doen, ten huize van de ondergeteekende, binnen den tijd 3 van maanden, gerekend van *den* 11*den November* 1857, zal er na dien tijd niemand iets meer van mijnen Echtgenoot te vorderen hebben.

FATHOUWER.

(755) *Geb. Dijtemeijer.*

Een bekwaam **BOEKBINDER** vast werk begurende, vervoege zich tot de ondergeteekenden.

(746) E. FUHRI & CO.

HOEVENSMEER.

à *f* 2.— de flesch, te bekomen bij den vee-arts VAN DER WEYDE.

Dit smeer voorkomt het splijten der hoeven en bevordert den gezonden groei des hoorns. ((732)

WISSELS OP AMSTERDAM.

(758) Bij B. J. VAN ECK & CO.

WISSELS OP NEDERLAND.

(554) Bij RUYL CRAMER & CO.

WISSELS OP AMSTERDM.

(518) Bij SCHIMMELPENNINCK & CO

233^e Ned. Staatsloterij.

Loten in deze thans spelende loterij, zijn verkrijgbaar bij den ondergeteekende, tegen de bekende prijzen van

halve loten . . . . *f* 50.—
vijfde „ . . . . „ 20.—
tiende „ . . . . „ 10.—

Daar de berigten van de trekkingen der 4e en 5e klassen, waarin de hoogste prijzen, met de volgende mails worden verwacht, gelieven reflecterenden zich ten spoedigste aan te melden.

MARTENS & Co.

N. B. In deze beide klassen moet nog worden uitgeloot:

1 Prijs à *f* 100 000; 1 à *f* 50 000; 1 à *f* 25 000; 1 à *f* 10 000, benevens de mindere van *f* 65 — tot en met *f* 5000 —, ter somme van p. m. *f* 400,000 en eene premie à *f* 30,000. (741)

PAS ONTVANGEN

Overheerlijke **Ossentongen** in vaatjes, **saucijs de bologne, Ossenhazen, Hammen, Stokvisch,** Puike **Boter, Z. M. Kaas, Banket, suikerwerk, Poederchocolade,** fijne **Likeuren** en **Wijnen** en diversen **Provisien,** zeer goedkoop, bij

Werfstraat, (751) H. MARTENS.

EENE DRAAIBANK

Met toebehooren. Europeesch maaksel. Te bezigtigen bij

(752) E. FUHRI & CO.

IJS.

De ondergeteekenden de verwacht wordende lading IJS van de Heeren *Berns* en *Schmidt* overgenomen hebbende, verwittigen zij bij deze de ingezetenen van *Soerabaija*, er bij hen gelegenheid zal zijn tot den 15 November aanstaande, om zich dagelijks te abonneren tegen 10 cents per pond zullende na den 15 November e. k. geene abonnementen meer worden aangenomen en het IJS buiten abonnement verkocht worden à 20 cents per pond.

Dadelijk na aankomst der lading, welke binnen weinige dagen hier kan zijn, zal tijd en plaats ter afhaling van het IJS, worden bekend gemaakt.

(733) **LEDEBOER & CO.**

Alkmaarsche GORT in groote flesschen, GROENE en GRAAUWE ERWTEN, WITTE en BRUINE BOONTJES, zeer goedkoop, bij

Werfstraat, (750) **H. MARTENS.**

IJS.

De ondergeteekenden maken bij deze bekend, dat zij binnen 5 dagen per het Nederl. schip *NEDERLAND*, zullen ontvangen eene lading IJS, hetwelk bij aankomst tegen 10 cents per pond zal verkrijgbaar zijn.

(753) PEREIRA & CO.

POEDER
TEGEN
INSECTEN.

Dit, in het gebergte van Ararat gevonden bloemzaad is een onfeilbaar middel tegen wandluizen, vlooijen, motten, luizen en alle andere schadelijke insecten.

Men legt het in de spleten of scheuren der muren, in de voegen tusschen vloerplanken, beschotten, ledikanten, kasten, doozen, kisten etc; strooit het op alle soorten van kleedingstukken, of wrijft het, met eenig water gemengd, op de harige huid van honden of rundvee ter verdelging van alle soorten van ongedierte.

Als voorbehoedmiddel tegen mijten en wormen is het van groot nut in de volières, menageriën, broeikasten, korenmolens, suikerraffinaderijën etc; en aan boord van schepen, vooral van kustvaarders, is het onmisbaar.

Indien de ruimte waar het poeder moet worden aangewend te beperkt is om het er te kunnen instrooijen, kan men het er ook door een pennetje inblazen. Met wijngeest vermengd is het een goed middel om wonden te betten.

Alle soorten van wollen weefsels worden door dit poeder beveiligd tegen de vernielzucht der motten; en daar waar dit insect zijne verwoestingswerk reeds heeft aangevangen is ééne laag van dit poeder genoeg om het geheel te verdrijven.

Ook bij bloemen en planten heeft dit krachtig werkend middel eene heilzame uitwerking.

PRIJS per doosje . . . . *f* 2.—

Verkrijgbaar bij

(735) E. FUHRI & CO.

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.

WONDERBARE GENEZING VAN ZEERE BEENEN.

CORNELIS DE W.. te *Samarang*, leed gedurende acht-en-twintig jaren aan zeere beenen; somtijds zoo erg dat de pijn bijna onlijdelijk was, daar zij geheel met wonden en wild vleesch overdekt waren. Zijne vrienden hadden sedert lang de hoop opgegeven van hem het gebruik zijner ledematen te zien weder krijgen, daar hij in zulk een beklagenswaardigen toestand verkeerde en de doctoren zijne ziekte ongeneeselijk verklaarden. Hij had echter van verschillende zijden gehoord van de weldadige uitwerking in dergelijke gevallen door de HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN, te weeg gebragt en besloot daarmede insgelijks eene proeve te nemen. Na een gebruik van slechts weinige weken, gevoelde hij zich werkelijk beter en toen hij dit twee en eene halve maand had volgehouden, was hij geheel genezen, na 28 jaren lang kreupel te zijn geweest.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te Soerabaya, tot ondervolgende prijzen: (711)

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— „ „ 5.—

LOGE : DE VRIENDSCHAP.

Receptie in den eersten graad, Zaturdag den 14den November 1857 's avonds ten zeven ure.

Namens den R. M.
J. HAGEMAN, J. C. Z.
(729) *Secretaris.*

Aan belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat alléén des Maandags, des voormiddags ten negen ure, ter audientiezaal van den Raad van Justitie alhier, wordt gevaceerd tot het verlijden der acten van overschrijvingen, raads- en schuldkennissen. (759)

SOERABAYA, *De Griffier bij den voorn. Raad,*
12 *November* 1856. **L. G. BOURICIUS.**

SOERABAYA, den 12den November 1857.

BATAVIA. — Men meldt ons van Buitenzorg, 5 November.

Op de in de afdeeling Buitenzorg gelegen landen Kampong Baroe en Tjampea, heeft Dingsdag namiddag, tusschen 3 en 4 ure, een zware storm gewoed. Eene menigte woningen en boomen zijn omgewaaid, onder anderen op Kampong Baroe, nabij het landhuis, twee koekralen en een goedang. Een kind van vier jaren is, door een omverwaaijenden boom, gedood, terwijl 3 personen daardoor meer of min gekwetst zijn.

Ook werden denzelfden dag, op het land Tjipoetat, eene vrouw en een kind door den bliksem gedood.

— Op den 2den dezer is de inlander Samin, circa 25 jaren oud, op het land Tjimangies, in deze afdeeling, uit een boom gevallen en onmiddelijk overleden.

TAGAL. Op den 31sten October jl. werd alhier de nieuwe Javaansche school ingewijd. Mogt reeds daar buiten de voorgevel, met groen en vlaggen versierd, het oog aangenaam treffen, niet minder voldaan gevoelde men zich bij het binnentreden van het ruim en luchtig lokaal, dat volkomen schijnt te zullen beantwoorden aan het doel, dat men zich voorgesteld heeft, om ook der inlandsche jeugd het verblijf op de school gezond en aangenaam te maken.

Niet alleen de Europesche en inlandsche ambtenaren, maar ook vele belangstellende Europesche ingezetenen waren te zamen gekomen, om van de plegtige opening van de school getuigen te zijn, terwijl de resident in eene gepaste toespraak het doel van zulk eene inrigting schetste, en zoowel den leermeester als de ouders van de leerlingen aanspoorde om de handen in een te slaan en hunne zorg te wijden aan het heerlijk doel, om die kinderen tot brave en nuttige leden van de maatschappij op te leiden.

Het gebouw, dat thans nog voor het aanwezig aantal leerlingen eenigzins te groot kan genoemd worden, zal daardoor alzoo den in dit gewest steeds toenemenden lust tot het genieten van onderwijs niet in den weg staan, maar integendeel dat gunstig verschijnsel nog meer aanmoedigen.

(*Java Bode.*)

Van de Landmailberigten, alhier aangebragt per het stoomschip *Padang*, op den middag van 10 dezer, deelen wij het navolgende mede:

ALGEMEEN OVERZIGT.

Keizer Napoleon, die zich thans in het kamp te Chalons ophoudt, vertrekt den 24 dezer naar Duitschland, om te Stuttgardt eene bijeenkomst met den keizer van Rusland te hebben, die over Berlijn is gekomen, om zijne gemalin te halen. Dat deze gebeurtenis stof tot velerlei beschouwingen geeft, kan men denken. De Engelsche drukpers laat er zich bijna niet over uit, en dan nog met groote, voorzigtigheid; de Fransche — voor zoo ver zij zich uitlaat — ziet in die reis een nieuwen waarborg van den vrede en schrijft keizer Napoleon den wensch toe, om in die bijeenkomst zijn geallieerde, Engeland, met Rusland te verzoenen. Minder gunstig denken sommige Duitsche dagbladen over deze bijeenkomst. Velen volharden in het gevoelen dat er grond tot groote bezorgdheid bestaat nopens hetgeen daar verhandeld zal worden. En indedaad, de omstandigheid, dat deze bijeenkomst gehouden wordt op een oogenblik, waarop het lot der Donau-Vorstendommen nog onbeslist is en de Holsteinsche kwestie (*zie lager*) een zoo ernstigen keer dreigt te nemen, waarop de kracht en de invloed van Engeland, als het ware door een binnenlandschen oorlog geparaliseerd zijn, — dit een en ander levert ook wel ernstigen grond tot bezorgdheid op. Dit geldt vooral de Deensch-Duitsche kwestie, waaromtrent Frankrijk en Rusland zoo het schijnt geheel eenstemmig denken. Ook trekt het de aandacht, dat bij deze bijeenkomst op Duitschen bodem geen der beide voornaamste Duitsche monarchen aanwezig is.

De Holsteinsche Stendenvergadering is den 12den dezer, namens den koning, door den koninklijken commissaris gesloten. Deze sluiting geschiedde op grond van den afloop van den termijn, aan den landdag ter verrigting van zijne werkzaamheden gesteld. De commissaris des konings sprak bij de sluiting eenige woorden, waarin hij zeide geenszins met voldoening op de werkzaamheden der vergadering te kunnen terugzien, daar de welgemeende voorstellen der regering, wel verre van tot een gewenscht resultaat te leiden, eene stelselmatige tegenkanting ontmoet hebben. Een ieder, die daartoe medegewerkt had, zou de verantwoording daarvan moeten dragen; intusschen vestigde hij zijne hoop op eene wijze Voorzienigheid, die alles ten goede wist te leiden. — Vooraf had de president der Stenden eene aanspraak gehouden, waarin hij het door de vergadering genomen besluit ten aanzien der voorgestelde staatsregeling regtvaardigde. Men had zich afgevraagd, zeide hij, of niet het wezenlijk goede, dat de voordragt der regering behelsde, behoorde aangenomen te worden; maar de vergadering had een anderen weg ingeslagen en bijna eenstemmig begrepen, dat het hier een hooger belang gold, dan eene gedeeltelijke verbetering van de grondwet des hertogdoms. Geen stand, geene klasse der bevolking had zich willen vereenigen met een stelsel, dat, naast eenige bijzondere vrijheden voor het hertogdom, onderwerping aan de Deensche heerschappij medebragt. Wanneer de regering dit inzag, dan zou zij waarschijnlijk wel op andere gedachten komen, en zoo mogt men hopen, dat de arbeid dezer vergadering niet onvruchtbaar zoude blijven.

Volgens een berigt uit Itzehoe hebben de leden der Stendenvergadering, alvorens uit een te gaan zich jegens elkander verbonden, om, zoolang in de tegenwoordige gesteldheid geene verandering gebragt is, niet naar Kopenhagen te gaan ter bijwoning der zittingen van den rijksraad (voor zoover zij leden van dat collegie zijn) en om aan geene verkiezing van leden voor den rijksraad deel te nemen.

Een Pruisisch ministeriëel blad laat zich omtrent de verwerping van de voorstellen der Deensche regering door de Holsteinsche Stenden aldus uit: "Dit resultaat was te voorzien, en de Duitsche groote mogendheden zijn reeds bij voorraad daarop bedacht geweest. Wat er nu verder geschieden zal is weinig twijfelachtig. Waarschijnlijk zal de Deensche regering eene laatste aanmaning ontvangen, om de Duitsche regten te erkennen, en als dit geweigerd wordt, zal de zaak voor de bondsvergadering gebragt worden. Wel heeft Denemarken te Londen, Parijs en St. Petersburg stappen gedaan, om door de tusschenkomst dier hoven aan de zaak een anderen loop te geven. Maar de Duitsche groote mogendheden moeten vast besloten hebben allen buitenlandschen invloed bij de verdere behandeling dezer zaak te weren, en zich te dien aanzien op een uitsluitend Duitsch standpunt te handhaven. Te Berlijn en te Weenen is alles voorbereid, om door een sprekend feit het bewijs te leveren, dat het Duitsche bondsligchaam, waar het noodig is, zijne regten met der daad wil en kan doen eerbiedigen."

De pogingen van Denemarken, om de aangelegenheid der hertogdommen te regelen, hebben ook in Lauenburg schipbreuk geleden. De stenden van Lauenburg namelijk, die den 9 in eene buitengewone zitting vereenigd waren, zijn ook reeds weder uiteen gegaan, na slechts enkele zittingen gehouden te hebben, daar de koninklijke commissaris niet verkoos te antwoorden op interpellatien, waarvoor hij van geen instructien voorzien was. De stenden hebben nu besloten, om hunne grieven voor den Duitschen bondsdag te brengen.

Te Kopenhagen heeft de handelwijs der Stenden een onaangenamen indruk gemaakt. In een schrijven uit gezegde stad, wordt de opmerking gemaakt, dat de wijze, waarop de Stenden deze zaak behandeld hebben, eene vredelievende schikking hoe langs zoo moeijelijker heeft gemaakt. Zeker is het, dat de beide groote Duitsche mogendheden in een lastigen toestand geplaatst zijn en dat de Stenden, door een zachteren weg inteslaan, welligt de goede zaak bevorderd zouden hebben.

De koning van Zweden verkeert in een zoo verzwakten toestand, dat hij voor regeringszaken ongeschikt is. Hij heeft dus ingevolge de bepaling der grondwet, eene interimsregering opgeroepen. De stenden hebben het koninklijk voorstel, betreffende de benoeming, van den kroonprins tot regent, aangenomen. Volges sommige Zweedsche dagbladen is dit besluit ongrondwettig.

De wetgevende kamers van Noorwegen hebben met algemeene stemmen aangenomen de ontwerpen van wet, strekkende tot het aanleggen van verschillende spoorwegen en hebben de regering gemagtigd, tot dat einde eene leening van 2 millioen thaler à pari te sluiten, aflosbaar in een termijn van 30 jaren.

In Duitschland hebben dezer dagen onderscheidene vereenigingen plaats gehad, waarvan de voornaamste zijn de Evangelische alliantie, die gedurende eenige dagen te Berlijn zittingen heeft gehouden en het internationale weldadigheids-congres te Frankfort a/M. In eerstgenoemde bijeenkomst is de toestand der Protestanten in de Katholieke landen, inzonderheid in Frankrijk, Italie en Spanje ter sprake gekomen en zijn de middelen overwogen, welke gemeenschappelijk zoude kunnen worden aangewend, om het Protestantismus tegen den invloed van het Katholicismus te beveiligen. Te Weenen heeft een statistisch congres plaats gehad, waarop alle landen officieel vertegenwoordigd waren, behalve Pruissen. Dit heeft veel opzien gebaard.

De districtsverkiezingen in Luxemburg zijn op enkele na, in een liberalen geest uitgevallen, zoodat de kamer ten minste voor twee derde uit liberalen bestaan zal.

In Engeland heerscht, zoo als te begrijpen valt eene gedrukte stemming, veroorzaakt door de gebeurtenissen in Indie. De bevolking, doordrongen van het gewigt der zaak, beijvert zich door inschrijvingen het lot der ongelukkige landgenooten in Indië te verzachten. Intusschen heerscht in Ierland eene onrustbarende spanning tusschen de R. Katholieke en Protestantsche inwoners, die voor eenige dagen bij gelegenheid van eene Protestantsche predikatie in de open lucht, tot dadelijkheden oversloeg. Nog steeds moet de openbare rust door buitengewone maatregelen gehandhaafd worden. Doch ook in het zuiden van Ierland openbaart zich een onrustige geest. Te Carrick upon Suir in het graafschap Tipperary zijn oproerige proclamatiën verspreid geworden, die o. a. de woorden inhielden: „Leve Ierland! Leven de Cipayers! Weg met de koningin van Engeland en het Angelsaksische volk." Nu moet men aan dergelijke manifestatien wel niet te veel gewigt hechten, maar zij bewijzen, dat de geest des oproers in Ierland nooit geheel is uitgedoofd. In sommige dagbladen wordt beweerd, dat zich ook op Malta onder de bevolking teekenen van onrust beginnen te openbaren.

De terugkomst des pausen te Rome en de aanstaande komst van den heer de Grammont in die stad, hebben de hoop der liberale partij aldaar weder eenigermate verlevendigd. De gemeenteraad van Rome heeft dien ten gevolge den Paus eene petitie aange boden, gelijksoortig als die van de inwoners der andere steden van de Romagna. In dit document, dat in zeer gematigde en eerbiedige bewoordingen vervat is, wordt verzocht eene algemeene amnestie voor de politieke veroordeelden, verwijdering van de vreemde troepen, de vorming van eene nationale krijgsmagt, een burgerlijk en crimineel wetboek, afschaffing der exceptionele regtbanken, eene betere verdeeling van de belastingen en eindelijk de invoering van ijzeren spoorwegen, credietinstellingen, technische scholen en andere inrigtingen van dien aard.

Van al deze wenschen zal er zeker eene zijn, waarop het hof van Rome ernstig acht slaat, namelijk die van de verwijdering der vreemde troepen.

Het Spaansche kabinet is dezer dagen door eene ministerieele crisis bedreigd geworden. Uit hetgeen men thans deswegens verneemt, moet worden afgeleid, dat het ook ditmaal weder hoofdzakelijk de kuiperijen der hof-camarilla zijn geweest, welke den val hebben trachten te bewerken van de staatslieden, die thans met het hoofdbeleid der Spaansche aangelegenheden zijn belast, en die, terwijl zij zich onledig hielden met het reorganiseren van het gouvernement, het bedwingen der onlusten in de provincien en het in stand houden der krijgstucht bij het leger, niet genoeg acht schijnen te hebben geslagen op hetgeen in stilte in hunne onmiddelijke nabijheid geschiedde, op aansporing van, volgens de liberale bladen eenige zelfzuchtige intriganten, die niets anders beoogen dan om zich van het hoog gezag meester te maken, al moet dat dan ook geschieden ten koste van het algemeen belang. De maarschalk Narvaez heeft, zoodra bij het gevaar, 't welk hem dreigde, heeft bespeurd, maatregelen genomen om zich te ontslaan van zijne tegenstanders, van welke sommigen bekleed zijn met betrekkingen van zeer vertrouwelijken aard bij de koningin. De genoemde bewindsman heeft aangedrongen eensdeels op de verwijdering van die lieden en verder op het ontslag van den generaal de la Concha, den gouverneurgeneraal van het eiland Cuba, en op diens vervanging door den generaal Lersundi, thans minister van marine. De koningin heeft geweigerd om in dit opzigt te voldoen aan het verlangen harer ministers, waarna de generaal Lersundi zijn ontslag heeft aangeboden. Den 11den September heeft weder een raad van ministers plaats gehad, onder het voorzitterschap van H. M. de koningin, in welke bijeenkomst de overige ministers hun collectief ontslag hebben ingediend, hetwelk evenwel door de koningin niet is aangenomen. Den volgenden dag heeft de maarschalk Narvaez eene vruchtelooze poging aangewend om H. M. te bewegen tot het verleenen van het gevraagde ontslag, en den 13den is weder een kabinetsraad gehouden, in welken de minister Pidal in het breede het woord heeft gevoerd en H. M. heeft trachten te doen inzien, dat de leden van het ministerie niet anders konden doen dan blijven aandringen op hun ontslag; — dat zij in de gegevene omstandigheden niet bij magte waren om de kuiperijen van hunne tegenstanders onschadelijk te maken, maar 's lands belangen allezins konden bevorderen in hunne betrekking als leden der cortes-vergadering; — dat zij wenschten te worden ontslagen, ten einde van de parlementaire tribune hunne stem te doen hooren ter openlijke bestrijding der vijanden van de Spaansche dynastie en van den constitutionelen troon.

Te oordeelen naar een berigt van 16 dezer, is een middel tot schikking gevonden. Men is nog al verlangend om te weten, hoe de zaak is bijgelegd. In elk geval vreest men dat de maarschalk Narvaez ten laatste gedwongen zal zijn om het veld te ruimen, ten behoeve van staatkundige tegenstanders, die maar al te dikwijls reeds hebben getoond, dat zij door zeer hooggeplaatste personen worden ondersteund.

De provinciale raden in Piemont zijn den 10den in het geheele rijk geopend.

Te Parijs uit Konstantinopel ontvangen tijdingen, hangen een ongunstig tafereel op van den inwendigen toestand van Syrie. De wegen zijn er onveilig en de troepen der Turksche regering zijn niet in staat om de vreedzame bevolking te beschermen.

De verkiezingen in de Donau-Vorstendommen hebben toch den 10den dezer een aanvang genomen en zijn voor verreweg het grootste gedeelte in een unionistischen geest uitgevallen.

De bey van Tunis heeft een grooten stap gedaan op de baan der beschaving. Hij heeft een aantal hervormingen bevolen, waarvan de voornaamste op de volgende neêrkomen: crimineele en andere regtbanken; geheele vrijheid van kunstvlijt; eerbiediging van het regt van personen en eigendommen; gelijkheid voor de wet; gelijkheid voor de belastingen; conscriptie en beperkte diensttijd; vrijheid van godsdienst. Het zal nu echter te bezien staan of en in hoeverre deze hervormingen eene waarheid zullen worden.

BRITSCH INDIE.

Delhi is eindelijk op den 21sten September geheel in handen der Engelschen geraakt. — Twee honderd en drie stukken geschut werden daarbij buit gemaakt, en kapitein Hodson heeft dat de beide zonen van den koning van Delhi, Mirza Mogul en Mirza Piza benevens des konings kleinzoon Aboobakur in een gevecht met hem zijn gesneuveld. — De koning van Delhi zelve heeft zich benevens zijne koningin overgegeven op beding van lijfsgenade.

Bij den aanval van den 14den September werd Generaal Nicholson doodelijk gewond en te Lucknow sneuvelde de Generaal Neill.

Volgens de rapporten zouden de Engelschen te Delhi elfhonderd, en te Lucknow ongeveer vijfhonderd man hebben verloren.

Te Lucknow werd Nana Saheb aan 't hoofd van 30,000 opstandelingen genoodzaakt het beleg van het fort op te breken; doch kwam weldra met nog grootere magt terug, om den aanval te hernieuwen en het was in dit gevecht dat de Generaal Neill het leven liet. Een correspondent schrijft daaromtrent het volgende. — „Het verlies aan onze zijde is groot geweest. — De dappere Generaal Neill, wiens vastberadenheid ons dezer dagen zoo duidelijk was gebleken, is helaas! gesneuveld en met hem Cowper van de artillerie, Webster van het 78e infanterie, Packenham van het 84e, Bateman van het 64e, en Warren van het 12e

regt. ligte cavallerie. — De vijand ontvlugt de stad bij horden van duizenden.

Lucknow is echter ontzet, hoewel Nana Saheb nog steeds de stad bedreigt met zijne énorme magt."

De Gouverneur Generaal heeft in eene proclamatie deze dubbele overwinning bekend gemaakt. — De *Lancefield* werd te Singapore echter nog van Calcutta verwacht, met de nadere bijzonderheden van deze heugelijke gebeurtenis.

Benares, Agra, de Pungaub en Bombay blijven alsnog rustig.

NOTIFICATIE.

FORT WILLIAM, 2 *October*.

De R. H. Gouverneur-Generaal in Rade heeft per telegraaf ontvangen de verblijdende tijding dat Delhi geheel in handen is van het leger van den Generaal-Majoor Wilson.

Delhi, het middelpunt van den opstand van waar al het verraad is uitgegaan, dat sedert vier maanden geheel Hindostan teistert; de sterkte waar het oproerige leger van Bengalen deszelfs magt zocht te verzamelen, is den muitelingen ontrukt. De Koning is gevangen. Het hoofdkwartier van den Generaal-Majoor Wilson heeft zich gevestigd in Dewan-Khos, en eene sterke colonne is de vlugtelingen nagezet.

Welke ook de hartstogten en beweegredenen mogen zijn, die de weêrspannigen tot verraad, muiterij en misdaad hebben bewogen, zooveel is zeker, dat zij veel bemoediging hebben gevonden in het denkbeeld dat Indië slechts zwak was bewaakt, en zij dus hun doel zouden hebben bereikt vóór het bestuur nog den tijd zou hebben gehad om hun eene voldoende magt tegenovertestellen. Thans hebben zij het ijdele van die hoop ingezien.

Vóór nog een enkel man van de vele duizenden die van Engeland naar hier op weg zijn om de Britsche magt te schragen, voet aan wal heeft gezet, is de magt der muitelingen gefnuikt en uitëengeslagen, dáár, waar zij het sterkste was, en waar zij alle militaire hulpmiddelen tot hare beschikking had, door een leger dat verzameld is binnen de grenzen van de Noordwestelijke provinciën en de Pungaub.

Het groote feit was volbragt vóór nog de hulptroepen van Bengalen, van het leger in China en van de oostelijke koloniën de plaats hadden kunnen bereiken waar de Generaal-Majoor Wilson zijn kamp had opgeslagen; en het is alleen door de moed en volharding van dat leger; door de bekwaamheid, het doorzigt en de vastberadenheid van deszelfs dapperen aanvoerder; en door de hulpmiddelen van eenige weinige inlandsche hoofden die hunnen eed en pligt getrouw bleven, dat het hoofd des opstands is verpletterd en, onder den zegen des Allerhoogsten de zaak der menschheid en van het regt het veld behield.

De Gouverneur-Generaal in Rade hoopt, dat hij door den ontvangst van dépêches van den Generaal Majoor Wilson, spoedig zal worden in staat gesteld de bijzonderheden van het beleg van Delhi bekend te maken, en openlijk te vermelden welken dank en lof wij schuldig zijn aan de officieren en mannen door wiens moed en geestkracht dat beleg tot zulk een gewenscht einde is gebragt.

Doch de Gouverneur Generaal in Rade wil niet tot zoolang uitstellen om dankbaar te erkennen de diensten die in dezen aan den lande zijn bewezen door den commissaris generaal van de Pungaub.

Het is aan Sir John Lawrence, Commandeur van de Bath-orde, te danken, dat het leger voor Delhi, nadat alle onmiddelijke ondersteuning van de beneden provinciën was afgesneden, aanhoudend is versterkt geworden; zoodat het daardoor werd in staat gesteld, niet alleen om zijne positie te handhaven, maar zelfs om eene volkomene overwinning te behalen.

Het is te danken aan Sir John Lawrence's onvermoeide werkzaamheid, aan zijne geestkracht en aan het oordeelkundig gebruik dat hij wist te maken van de strijdmagten die hij ter zijner beschikking had, dat het leger van den Generaal Majoor Wilson vrij bleef van alle bestoking van de zijde van de Pungaub, zoowel als dat de authoriteit van het Gouvernement en de Pungaub zelve is gehandhaafd en algemeen geëerbiedigd gebleven.

De Gouverneur Generaal in Rade, neemt met vreugde deze eerste gelegenheid te baat om zijne hooge tevredenheid te betuigen over deze groote en te regter tijde bewezene diensten.

De Gouverneur Generaal in Rade geeft echter met genoegen te kennen dat tijdingen van den Generaal Majoor Sir James Outram, Grootkruis van de Bath-orde, op heden zijn ontvangen, waaruit blijkt dat Lucknow op den 25sten september in handen van den Generaal Majoor Havelock is gevallen en dat het garnizoen dier plaats is gered.

Slechts zelden mogt het voorkomen dat een krijgsman zoo gelukkig was van, door zijne overwinning, zoovele angstige betrekkingen de rust te hergeven, of zoo veelzijdigen dank te erlangen als die welke zoo wel verdiend zal gebragt worden aan den Generaal Majoor Havelock en zijne dappere troepen, overal waar deze zijne overwinning zal worden vernomen.

De Gouverneur Generaal in Rade biedt Sir James Outram en Generaal Majoor Havelock zijnen besten bank en tevens zijne gelukwenschen aan, met den gelukkigen uitslag waarvan eene genadige Voorzienigheid hen de voornaamste bewerkers deed zijn.

De Gouverneur Generaal in Rade zal zich voor als nog onthouden van verdere opmerkingen omtrent berigten die niet anders dan onvolledig kunnen zijn; hij kan echter niet nalaten zijne diepe droefheid te betuigen over den dood van den Brigade Generaal Neill, omtrent de waarheid van welke treurige gebeurtenis men geenen redelijken twijfel meer kan voeden.

De Brigade Generaal Neill, had gedurende zijn korte doch zeer werkzame loopbaan in Bengalen, de achting en het vertrouwen van het Gouvernement gewonnen; hij had zich onderscheiden als een schrander, snelhandelend krijgsman, vol zelfvertrouwen en moed: en de Gouverneur Generaal in Rade biedt zijn opregt rouwbeklag aan het Gouvernement en het Madras-leger wegens het verlies van éénen veldheer die der dienst hunner Presidentie eene eer was.

Op last van den Gouverneur Generaal van Indie in Rade.

(*wg.*) R. J. H. BIRCH, Colonel

Secretaris van het Indische Gouvernement voor het Militair departement.

Zeetijdingen.

Brouwershaven.

Aangekomen.

15 Sept. *Corn. Mathilda*, Muntendam, van Akyab. — 18 Sept. *Delft*, v. Geelkerken, van Batavia; *Itsteinund Welcher*, Bosse, van Baltimore. — 21 Sept. *John G Coster*, Hamler, van New-York.

Vertrokken.

9 Sept. *Superior*, Soule, naar New-Orleans. — 19 Sept. *Zephir*, de Vries, naar Batavia; *President Rom*, Ulrich, naar dito; *Nova Zembla*, Hordijk, naar Hongkong; *Pieter*, Lammerts, naar dito via Cardiff; *Agatha en Maria*, v. Zijp, naar dito via Liverpool. — 20 Sept. *Casilda*, Stafford, naar New-York.

Helvoet.

Aangekomen

8. Sept. *President van Buren*, Visser, van Batavia. — 11 Sept. *Thos dryden*, Brown, van Rangoon. — 12 Sept. *Joh Louisa*, Popken van Akyab; *Speculant*, van Wachtendonk, van Bahia. — 14 Sept. *Whampoa* v. d. Hoff, van Batavia. — 18 Sept. *Hugo Grotius*, Zweede, van dito; *Zwarte Zwaan*, Stikkel, van Soerabaija; *Jacob Crosse*, Kruse, van New-York.

Vertrokken.

8 Sept *Adm. de Winter*, Uil, naar Kaap de Goede Hoop. — 9 *Elisabeth*, Harms, naar Singapore viâ Cardiff; *Jan van Hoorn*, Möls, naar Newcastle. — 17 Sept *Vrede*, van Rhijn, naar Buenos-Ayres 20 Sept. 4 *Gebroeders*, Bunk, naar Batavia. — 23 Sept. *Jannetje*, Lupcke, naar Batavia; *Nieuw Lekkerland*, Hoffman, naar Ceylon viâ Sunderland; *P. Lacosta*, Pierce, naar Philadelphia.

Zeilklaar.

Minister Thorbecke, v. Duijn, naar Melbourne.

Texel.

Aangekomen.

7 Sept. *Maria Agnes*, de Bos, van Batavia. — 9 Sept. *Prov. Drenthe*, Beckering, van Batavia; *Phoenix*, Johansen, van Colombo. — 12 Sept. *Condor*, Fernstrand, van Batavia. — 13 Sept. *J. C. Schotel*, van Beest Holle, van Akyab. — 14 *Adèle*, Jaski, Tjilatjap: *Cornelia*, Jaski, van Batavia. — 16 Sept. *Willem Barendsz*, Jaski, van Banjoewangie. — 17 Sept. *Zuid Beveland*, van Batavia *O. Melchers*, Pieper, van Rangoon.

Vertrokken.

8 Sept. *Watergeus*, Kramer, naar Batavia; *Neptunus*, Molenaar, naar Curaçao. — 12 Sept. *Java's Welvaren*, Doornbosch, naar Newcastle. — 15 Sept. *Stad Dokkum*, v. d. Werf, naar Batavia. — 19 Sept. *Christina Helena*, Tjebbes, naar Batavia; *Alcyone*, Haarke, naar Batavia; *Amsterdam*, Wehdemeijer, naar Suriname; *Johanna Christina*, de Lang, naar Suriname; *Professor Suringar*, Sneltjes, naar Havana; *Zeeland*, Hazewinkel, naar Cardiff — 20 Sept. *Loevesteijn*, Vonck, naar Batavia; *Elisa*, Visser, naar Suriname. — 22 Sept. *Zeebloem*, Bakker, naar Nickerie. — 23 Sept. *Luit. Adm. Callenberg*, Valkenier, naar Montev.

Zeilklaar.

Zaanstroom, Schaap, naar Batavia; *Nijverheid*, Kerkstra, naar Batavia; *Tasmania*, Jonker, naar Padang; *Juno*, Bruyns, naar Akyab; *Cornelia*, de Vries, naar Cardiff; *Wilhelmina Lucia*, Carst, Cardiff; *Hollandia*, Wap, naar Sunderland; *Dirk Arnold*, de Veer, naar Newcastle.

Vlissingen.

Aangekomen.

11 Sept. *St. Helena*, Sterkenburg, van Rio-Janeiro. — 13 Sept. *Helvoetsluis*, Voa, van Akyab. — 19 Sept. *Kaap Hoorn*, Dik, van Redoute Kaldé.

Vertrokken.

15 Sept. *Maria Magdal*, Willenbrink, Madras.

Scheepstijdingen.

Rotterdam 24 Sept. Door de Nederlandsche Handel-Maatschappij zijn op 17 dezer bevracht de navolgende 2 schepen, als:

Voor Rotterdam: *Commissaris des Konings van der Heim*, kapt. A. Hoogenstraten.

Voor Schiedam: *Tollens*, kapt. T. van Rossen, van Rotterdam.

— Volgens brief van kapt. van Hees, voerende het schip *Johannes Anthonius*, van Sunderland naar Hongkong dato 30 Julij ll, was hij toen in goeden staat zeilende, op 13° 16' NB. en 24° 15' WL.

— Volgens particulier berigt was het schip *Australie*, kapt. Harten, den 9den Julij 1857 in goeden staat zeilende op 26° ZB. 33° WL., Alles wel aan boord.

— Het alhier te huis behoorende varkschip *Canton*, kapt. Tweehuis, is den 31sten Julij van Dona Francisca te Rio de Janeiro aangekomen, en zoude, volgens brief van den kapitein, dd. 13 Augustus binnen weinige dagen naar Batavia vertrekken.

— Het schip *Calypso*, kapt. Nolles, van Samarang naar Amsterdam gedestineerd, is den 11den dezer met verlies van boogspriet en met meer andere schade, wegens aanzeiling, te Ramsgate binnengeloopen; overigens was aan boord alles wel.

Het schip zal de hoogst noodige reparatien doen, om de reis te kunnen vervolgen.

Littlehampton 19 Sept. Het Nederlandsche klipper fregatschip *Bellona*, kapt. Schrijver qq. van Havana naar Rotterdam heeft heden op Winter's Hole Shoal, aan den grond gezeten, kwam echter zonder schade vlot en vervolgde de reis.

Lissabon, 14 Sept Het Nederlandsche schip *Felicitas*, kapitein Wildeboer, van Amsterdam naar Havana bestemd, is hier den 29sten po. met schade aan rondhout enz. binnengeloopen, doch heeft den 11den dezer na geëindigde reparatie de reis vervolgd.

Gepraaide Schepen.

26 Junij, op 29° 26' NB. en 16° 16' WL., *Burgemeester Hoffman* Dijkema, van Rotterdam naar Batavia. Aan boord alles wel.

20 Julij, op 0° Br. en 29° WL., *Jan van Schaffelaar*, Verbeek van Texel naar Batavia.

21 Julij, op 1° NBr. en 23° WL., *Aldebaran*, Meiboom, van Amsterdam naar Batavia.

23 Julij, op 5° NB. en 24° WL., *Argo*, Weber, van Rotterdam naar Batavia.

23 Julij, op 40° ZB. en 8° OL., *Ottolina*, Prange, van Cardiff naar China.

26 Julij. op 23° ZB. en 31° WL., *Bommelerwaard*, Loos, van Cardiff naar Bombay.

26 Julij, op 16° ZB. en 33° WL., *Cheribon*, Coers, van Rotterdam naar Batavia.

28 Julij, op 13° NB. en 25° WL., *Johanna Allida*, Visman, van Genua naar Batavir.

30 Julij, op 19° 10' ZB. en 80° WL.. *Bato*, Broeksmit, van Dordt naar Batavia.

31 Julij, op 19° ZBr. en 34° WL., *Alcor*, van der Valk, van Newport naar Hongkong.

31 Julij. op 2° N. Br., 25° WL., *Baltimore*, Brakke, van Amst. naar Batavia.

2 Aug, op 13° NB. en 25° WL., *Soolo*, van der Meulen, van Cardiff naar Hongkong.

2 Aug., op 16° 15' ZB. en 33° WL., *Pieter Schoenmakers*, van Varelen, van Liverpool naar Batavia.

5 Aug, op 13° 32' N. Br., 25° 38' WL., *Willem I*, Niedfeld van Cardiff naar Hongkong.

11 Aug, op 14° NB. en 26° WL., *Scheveningen*, Annokee, van Newport naar Hongkong.

11 Aug., op 40° NBr. en 14° 30' WL., *Prins van Oranje*, Hensing, van Texel naar Batavia.

16 Aug, op 10° NB. en 26° WL., *Staatsr. Commissaris van Ewijck* de Winter, van Newport naar Boombay.

21 Aug, op 23° NB. en 32° WL., *Sancta Rosa*, Buikes, van Amsterdam naar Curaçao.

31 Aug, op 48° 33' NB. en 30° 40' WL., *Jacoba Cornelia Clasina*, Delclisur, van Amsterdam naar Colombo.

4 Sept., op 38° NB. en 33° WL., *Nederwaard*, Kwakkelsteijn, van Rangoon naar Rotterdam.

10 Sept., op 49° 25' NBr. en 9° WL., *Agneta*, Jonker qq, van Amsterdam naar Batavia.

12 Sept. op de hoogte van Wight, *Triton*, Adriaans, van Rotterdam naar Batavia; op de hoogte van Noord-Voorland *Watergeus*. Kramer, van Amsterdam naar Batavia.

Schepen in Lading.

Rotterdam.

Batavia, *Jason* Lourens.
Batavia en **Samarang**, *Stad Gouda*, Breuning.
Batavia en **Soerabaya**, *Tollens*, T. van Rossen.
Padang, *Gouverneur van Swieten*, ...
Melbourne, *Witte Cornsz. de With*, Kruijmel.
Kaap de Goede Hoop, *Karel August*. Huizer.
Fernambucq en **Bahia**, *Speculant*, van Wachtendonk.
Boston, *Bengalen*, Keus. *Geo Warren*, Bentley; *Abaoun*, Donell.
New-York, *Duisburg*, Meijer *Mississipy*, Allen; *Arnold Böninger*, Bathagen.
New-Orleans, *Avondale*, Ruark.

Amsterdam.

Batavia, *Zeenimph*, Orre, *Nederland*, Huidekoper.
Batavia en **Samarang**, *Stad Assen*, Haverbult.
Batavia en **Soerabaya**, *Adriana Petronella*, Brocx.
Batavia, **Samarang** en **Soerabaya**, *Diligence*, Smit; *Zeevaart*, Biesthort.
Samarang, *Vlaardingen*, van Dusseldorp.
Soerabaya, *Comm. des Kon. v. d. Heim*, Hoogenstraten.
Sydney, *Postiljon*, van de Poll.
Suriname, *Caspar de Robles*, van Slooten; *Elisabeth Johanna*, Stapert; *Plantage Dordrecht*. Brakke; *Noord-Holland*, Over Eem; *Stad Haarlem*, Brandt.
Curaçao, *Elisabeth*, Zeven; *Curoçao*, Tjakkes; *Komeet*, Dekker.
New-York, *Fosca Helena*, de Groot, *E. P. Swett*, Jewitt.
Konstantinopel, *Aletta Augusta*, Tinholt.

Dordrecht,

Batavia, *Kosmopoliet*, Bouten.

Aangekomen Passagiers.

Van Batavia.

Per *Provintie Drenthe*, kapt. Beckering, de heer J. K. van Bulderen. echtgenoot en 3 kinderen, mevr. de wed. Meijer met 3 kinderen; 2 jonge heeren de Beer.

Per *Zuid-Beveland*, kapt. Boers, de heeren: A. van Lakerveld, echtgen. en 3 kinderen; de jonge heer en jufvr. van Hall; de jonge heer en jufvr. de Quay.

Van Banjoewangie.

Per *Willem Barends*. kapt Jaski: Ds. P. L. de Gaaij Fortman, pred. te Pasoeroeang, met 3 kinderen.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia,

Per *Zephir*, kapt. de Vries: De heer en mevrouw mr. W. F. C. de Eerens, de heer en mevr. J. A. C. Oudemans, de heer en mevr. mr H. B. Davelaar, de heer jhr. mr. J. C. C. M. van Kervel, de heer mr. C. G. Hultman, mejufvr. Hultman, mejufvr. G. H. Scheij mejufvr. L. E. Bouricius, de stuurmans leerlingen J. H. Schnell en M. Berends, en 3 Javasche bedienden.

Per *Loevestein*, kapt. Vonck, de heer W. Bijkens, kapt. der infanterie; mevr. Rijkens; de heeren J. B. van Drien, 2de luit. der inf.; W J. C. Leers, 2de luit. der genie; mr. G. G. van Harencarspel, benevens een detachement suppletie troepen, bestaande uit 200 onder-officieren en manschappen.

Per *Stad Dokkum*. kapt. v. d. Werff: mevr. A. Sol en 5 kinderen, de heeren H. J. Heringa, ambten. 1e. kl., echtgen. en 2 kinderen; Hupcher, ambten. 2de kl. en echtgen., en P. Schallig.

Per *Alcyone*, kapt. Haacke; De heeren H. F. Ziesel en F. Fasbender; mevr. Le Roux en familie.

KORT HANDELS-OVERZIGT.

Amsterdam, 24 September.

Koffij. De markt, welke door de ferme houding der N. H. M., in hare veiling op 4 dezer te *Amterdam* gehereden eenige meerdere vastheid had verkregen, is sedert ons vorige in meer en meer gunstige stemming gekomen door de achtereenvolgens van de zijde der N. H. M bekend gemaakte besluiten omtrent de opgehoudene en niet geveilde kwantiteiten. Voor 22,000 bn. zijn reeds de veilingsprijzen te vergeefs geboden. Van *Padang* zijn per *Hercules* 8298 bn. voor particulieren en van *Ceylon* per *Phoenix* 1552

bn. en 1299 vn. voor de N. H. M. gearriveerd.

Ruwe Suiker. Dat artikel bleef in eene zeer flaauwe stemming en even als aan de buitenlandsche markten, in een steeds teruggaanden toestand. De eenige verkoopen bestonden uit ongeveer 600 vaten *Surin.* waarvan de laatste een zweem beter prijzen vertoonden. Voor bruin tot geel betaalde men *f* 38 à 42, terwijl 890 k. bruin *Havana* No. 7 tot *f* 42½ verkocht werden. De buitenlandsche vastere stemming der laatste dagen had op onze markt geen invloed, en de veiling te Rotterdam, heden, waarvan taxatie *f* 8 à 8½ lager zijn dan Mei, en *f* 4½ onder Julij, zal de ware positie moeten doen kennen.

Thee vast. De vorige week vertoonde zich meer vraag voor goede en fijne soorten *Chin. Zwarte.* Uit de eerste hand werden afgedaan van de lading per *Acmel*, 25 koopen *Moning Congo* No. 79 en 22 koopen Souhon No. 81.

In **Rijst** hadden belangrijke omzettingen plaats. Kort na het vertrek van ons vorige werden in de le. hand afgedaan 8600 bn. *Nacransie* à *f* 7 1/4 en 6500 bn. *Rangoon* zeilende tot *f* 7 1/8 Hierop volgden in de vorige week de afdoeningen van 25280 bn. *Rangoon* per *Voorwaarts* en *Lamiena Elizabeth* tot *f* 7 1/8, 3275. matten ordin *Java* per *van der Heym* tot *f* 6 3/4 à *f* 7 en 1700 bn. *Necransie* tot *f* 7 1/4; terwijl deze week verkocht werden 2245 bn. *Java* per *Condor* à *f* 7 7/8, 1986 matten *dito* per *Maria Agnes* à *f* 7 1/4. 10,000 bn. *Necransie* per *J. C. Schotel* tot *f* 7 1/4 en 4000 bn. *Rangoon* tot *f* 7 1/8. Voor gepelde soorten blijft voortdurend vraag ter exportatie — gepelde *Necransie* is onder *f* 8 3/4 niet te koop, dito *Rangoon f* 8 1/4 à *f* 8 1/2, dito *Voorloop f* 10 à *f* 10 1/2, geb. *Java f* 8 1/2 à *f* 9, dito *Voorloop f* 10 1/2 à 11 1/2.

Specerijen. Na den afloop der door de N. H. M. gehouden veiling, blijft de opinie goed gestemd en is voor Noten No. 1 van vroegere veilingen 130 c. besteed, voor Noten No. 3 uit de laatste veiling is 5 c. avans bedongen Men noteert thans No. 1 135 c., No. 2 113 c.; No. 3 86 c., No. 4 69 c., FOELIE 118 à 120 c.; *Zwarte* PEPER wordt op 28 1/2 à 29 c. gehouden en *Witte* 55 c.

De op 16 dezer door de N. H. M. in veiling gebragte 48 kn. *Nootenzeep* werden allen verkocht, als: 38 kn. le. tot 105 c., 10 kn. 2e. tot 100 c.

In *Java* **Tabak** is sedert ons vorige niets omgegaan. De aanvoeren bestaan uit 189 pak *Java Malang* per *Mary Agnes*, 3443 pak *Java* per *Cornelia* en 1497 pak *Java* per *Zuid-Beveland*. De voorraad van *Java* bedraagt thans 9924 pakk., waarvan 2064 pakk tegen 30 dezer in veiling zijn aangeslagen.

Katoen met geregelde vraag en in eene steeds willige stemming. Hoofdzakelijk trokken de *Oost Ind.* soorten, waarvan onze markt tamelijk voorzien was, de aandacht. Behalve 1582 bn., welke in veiling verkocht zijn tot zeer coulante prijzen, vonden nog ca. 1900 bn. *Oost-Ind.* en 50 bn. *Surinaamsch*, tot steeds klimmende prijzen, gretige koopers.

Huiden. Van *Oost Ind.* werden uit de hand afgedaan 1303 stuks *Buffel* per *Nederland*, en 977 stuks dito per *Vlaardingen* Verder werden coulant verkocht de bij inschrijving aangeboden partijen per *Witte Corns de Wit*, *Margaretha Johanna* en *Vlaardingen* Voor transparante *Buffel* blijft goede vraag ter export, mindere kwaliteiten moeijelijker te plaatsen.

Van **Tin** zijn geene afdoeningen bekend geworden. Er is voortdurend weinig kooplust en het artikel wordt vergeefs tot verlaagden prijs aangeboden.

Java **Indigo** zeer vast doch met kleinen omzet, doordien de geringe disponible kwantiteit op buitensporige prijzen wordt gehouden en de koopers dus liever de aanstaande maatsch. veiling willen afwachten, tenzij dezelve door dringende behoefte genoodzaakt worden. De verkoopen bepalen zich tot een zestigtal kisten.

In **Cochenille** gaat in afwachting eener op handen zijnde veiling niets om. De prijzen blijven echter vast.

Salpeter Was op de hoogere buitenlandsche berigten bijna voortdurend in willige stemming en bedong hoogere prijzen. 1566 b. *Oost-Ind.* worden zeilende van Calcotta tot geheimen prijs verkocht. Van *Chili* werden eerst 2800 b. afgedaan tot *f* 12 1/2; later bedong men voor 300 bn. *f* 12 3/4 à *f* 13 en thans is tot laatstgemelden prijs slechts zeer weinig te koop.

Sesamolie. Den 28sten dezer zullen 200 fusten *Bombai* bij inschrijving ten verkoop worden aangeboden.

233ste STAATS-LOTERIJ.

PRIJZEN VAN *f* 100 EN DAARBOVEN.

Vijfde Klasse.

1ste Lijst: No. 981, 1600, 3593 en 5816, ieder *f* 1000; No. 11958. *f* 400; Nos. 1649, 4283, 6208, 12580, 14524 en 16101, ieder *f* 100

2de Lijst: No. 8325, *f* 25,000; No. 11117, *f* 10,000; No. 13484, *f* 2000; Nos. 7180 en 9639, ieder *f* 1000; Nos. 12405, 17615 en 19820, ieder *f* 400; Nos. 1439 en 13758, ieder *f* 200; Nos. 3497, 5404, 6084, 6657, 10921 en 14393, ieder *f* 100.

3de Lijst: Nos. 3362, 6654, 7795, 11866 en 18378, ieder *f* 1000; Nos. 1173, 10706, 13885, 18041 en 18882, ieder *f* 400; Nos. 1116 8073, 16441, 18920 en 19385, ieder *f* 200; Nos. 1286, 9486, 15476 16042, 17673 en 19193, ieder *f* 100.

4de Lijst: No. 2366, *f* 1500; Nos. 15035 en 18384, ieder *f* 1000; Nos. 6013, 8144, 8368, 13148, 13331, 15017, 18042 en 19667, ieder *f* 400; Nos. 875, 6111, 6542 en 6578, ieder *f* 200; Nos. 2863, 5199 8759, 11035, en 15277, ieder *f* 100.

5de Lijst: Nos. 10891, 11687 en 13982, ieder *f* 1000; Nos. 15028 en 18074, ieder *f* 400; Nos. 2070, 4268, 5851, 15406, 17361 en 17604 ieder *f* 200; Nos. 1898, 16967, 14573, 18232 en 18816, ieder *f* 100.

6de Lijst: Nos. 13007, 15252 en 18498, ieder *f* 1000; Nos. 709, 1060, 3229, 4579, 5011 en 15751, ieder *f* 400; Nos. 8188, 14696 en 18718, ieder *f* 200; Nos. 2595, 3866, 5937, 9360, 10469, 11426, 12009 15361, 16070, 17563, 18779, 19077 en 19479, ieder *f* 100.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

A. C. Cézard geb. Vreede Bik. Z. Batavia 26 Oct.— M. Deeleman geb. Moser, D. Padang 5 Oct. — F. van Lennep geb. Heijdeman, D. Batavia 14 Oct. — J. A. Blankert, geb. Veltman, D. 31 Oct. — G. W. Snellebrand, geb. Scholten, Z. 31 Oct. — D. A. C. Keuchenius, geb. Voorsteegh, D. 24 Oct. — M. E. N. Brouwer, geb. Kollmann, D. Soerabaija 25 Oct. — H. E. Borel, geb. Potter, Z. Samarang 26 Oct. — J. H. C. de Chauvignij de Blot, geb. de Brauw D. Bidara Tjina 30 Oct. J. D. Ritter, geb. Schönermarck, Z. Batavia 31 Oct.— M. C. Gonggrijp, geb. Wolvekamp, Z. Depok 1 Nov. — C. H. Taijlor, geb. Dennison, D. Batavia 4 November.

Gehuwd:

F. H. Kroon met W. C. Graichen, Amterdam 12 Junij. Batavia 31 Oct. — T. A. P. Wentholt met L. A. F. Abrahami de Melverda, Samarang 2 November.

Overleden:

Adriaanse, Lt. Inf. Soerabaija 24 Oct. — G. E. Hiel j. d. 21 j. Batavia 26 Oct. — de weduwe F. Abrahamsz, geb Vos, Souracarta 25 Oct. — C. B. van Peteghem. R. M. W. O. 4e kl. 52 j. Oosterhout 17 Aug. — J. J. Muij-ken, 57 j. Oenarang 23 October.

VERTREKKENDE PERSONEN.

A. Stokhuijzen. — P. J. Frank.

PASOEROEAN

AANGEKOMEN.

2 Nov. De Ned. Ind schoener *Bella*, gezagv. Ngaijdin; de Ned. Ind. schoener *Carolina*, gezagv. Pa Noor, van Soerabaija.

VERTROKKEN

4 Nov. De Ned. bark *de Beurs van Rotterdam*, gezagv. F. de Vos, naar Rotterdam; de Ned. bark *Derkina Titia*, gezagv. P. Esink, naar Amsterdam.

Uitvoer te Pasoeroean van den 1sten tot en met den 7den November 1857.

Naar Rotterdam met de bark *de Beurs van Rotterdam*, gezagv. F. de Vos.

1206⁷⁶/₁₀₀ pikols gouv suiker, 6,700 pikols gouv. koffij.

Naar Amsterdam met de bark *Derkina Titia*, gezagv. P. Esink.

3091⁶⁸/₁₀₀ pikols gouv. suiker, 4,950 pikols gouv. koffij.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 11den tot en met den 12den November 1857.

AANVOER.

Van Nederland per het Ned. schip *Arij Scheffer*, gezagv. J. G. Kunst, agenten van Leeuwen & Co.

257 kisten en balen manufacturen, 17 balen rood garen, 1550 kistjes zeep, 50 kelders lijn olie, 10 kisten glaswerk, 1 kist koopmanschappen, 15 kisten papier, 2 kisten kramerijen, 2 kisten kantoorbehoeften en 30,000 metzelsteenen, van Leeuwen & Co; 38 kisten manufacturen, Mathieu & Co; 340 kisten wijn, 10 mandjes champagne, 162 vaten en kisten bier, ⁸⁰/₂ arak leggers, 1 kist arak pompen, 7 mandjes diverse, 1 kist provisiën, 30 kistjes koopmanschappen, Schimmelpenninck & Co; 1 kist diverse, J. van Bosstraeten.

Van Liverpool per het Nederl. schip *Stad Zierikzee*, gezagv. D. Ochtman, agent W. Cores de Vries.

636 tonnen steenkolen, Order.

Van Batavia per de Nederl. Ind. bark *Tiang Thaij*, gezagv. Liem Goanling, agent Gezagvoerder.

50 kisten spiegels, 1 kist verlakt leder, 11 kist manufacturen, Mc Millan Marten & Co; 55 kisten en balen manufacturen, 100 ledige leggers, Adam & Co, 25 kisten jostik, 34 kisten glaswerk, 30 kisten kramerijen, 48 kisten ijzerwerk en staal, 6 kisten manufacturen, 18 collies van Leeuwen & Co; 1 kist spiegels, van der Poel, 6 kelders diverse, van Boeckholtz, 9 kisten manufacturen, 3 kisten meubels, 1 kist manufacturen, Kruer von Oven & Co; 4 vaatjes bier, 4 kisten diverse kleinigheden, 14 do. meubels, Major Matzen & Co; 4 kasten en 44 kisten meubels, Asschenbergh & Co; 200 bundels zeep, Thomas; 1000 kistjes zeep, Mathieu & Co; 4 kisten zuren, Martens & Co; 30 kisten en vaten lampen, 38 collies glas, pleetwerk, koopmanschapp, en papier, hoeden, petten en gereedschappen, Ruyl Cramer & Co; 26 kisten kramerijen, 35 kisten en vaten ijzerwerk, 400 picols ijzer, 50 kisten garen, 33 collies meubelen, 10 kisten manufacturen, 1 rijtuig en 75 collies koopmanschappen, Order; 6 rollen touwwerk, 52 ledige kisten, 30 collies koopmanschappen en kleinigheden, diverse Arabieren en Chinezen.

Van Singapore per de Nederl. Ind. bark *Fatal Kair*, gezagv. Ong Kesoeij, agent Gongo Tian.

500 krandjangs en 111 zakken gambier, Gongo Tian; 240 picols tengar basten. 44 picols olie-kout, 1100 stuks Riouw steenen, 300 stellen staalen pannen, 1000 stuks vloersteenen, 600 stellen aardewerk, 19 collies onbekend, 1000 Sp. matten 127 collies medecijnen, paijongs zijden, stoffen, verfwaren, koopmanschappen en kleinigheden, diverse Arabieren en Chinezen.

Van Balie per de Nederl. Ind. schoener *Hing Thaij*, gezagv. Amat, agent Tan Biendjang.

30 pakken was, 160 picols koffij, 30 picols rijst, 34 picols buffelhuiden, 200 picols kedelee pitten, 56 picols zw. ijzer en kleinigheden, Tan Biendjang.

UITVOER.

Naar Nederland via Samarang per het Nederl. schip *Rijswijk*, gezagv. J. P. Hessels.

4801⁶⁶/₁₀₀ picols suiker, 150 picols koffij, 50 picols rotting, agent N. H. M.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Nederl. schip *Souburg*, gezagv. H. B. L. Evers.

8003¹⁵/₁₀₀ picols suiker, 1000 picols koffij, 878 schuitjes tin wegd. 450 picols, 402³⁴⁰/₁₀₀₀ picols noten, 125 picols rotting, agent N. H. M.

Naar Nederland via Bezoekie per het Nederl. schip *Aegidia en Paulina*, gezagv. Veldman.

3665³⁰/₁₀₀ picols suiker, 160 picols rotting, agent N. H. M.

Naar China per het Amer schip *Helen Mar*, gezagv. Len. 5016²⁵/₁₀₀ picols rijst, Fraser Eaton & Co; 2566 picols rijst, Mathieu & Co; 40 picols rotting, Fraser Eaton & Co.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
November	8	Zweedsche	Equator.	M. Asander.	Batavia.
„	—	Nederlandsche	Stad Zierikzee.	D. Ochtman.	„
„	9	„	Arij Scheffer.	J. G. Kunst.	„
„	—	Nederl. Ind.	Fathal Kair.	Ong Kesoeij.	Riouw.
„	—	„ „	Tian Taij.	Liem Goanling.	Batavia.
„	—	„ „	Hing Thaij.	Amat.	Balie Boliling.
„	—	„ „	Machmoedie.	Said Moht. b. Hamit Segaf.	Batavia.
„	10	Zweedsche	Harald.	J. Wennerholm.	Melbourn.
„	—	Nederl. Ind.	Stoomschip Padang.	B. J. Schipper.	Batavia.
„	11	„ „	Carolina.	Pa Noor.	Pasoeroean.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Naar
November	8	Nederlandsche	Rijswijk,	J. P. Hessels,	Nederl, via Samarang,
„	10	„	Souburg,	H. B. L. Evers,	„ „ Pasoeroean,

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Willem de Zwijger.	Van Dries.	Nederland	Fraser Eaton & Co.
„	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	„	„ „ „ „
Engelsche	Nora Cerina.	M. Burgogne.	Onbepaald.	„ „ „ „
Zweedsche.	Equator.	A. Asander.	Zweden.	„ „ „ „
„	Harald.	John Wennerhohm.	Gibraltar.	P. Kervel & Co.
Nederl. Ind.	Henriette.	Chevallier.	Molukkos.	Schimmelpenninck & Co.
Nederlandsche	Jacqueline en Elise.	B. Sikkens.	Nederland.	„ „
Amerikaansche	Yankee Ranger.	Stokmann.	In reparatie.	Mathieu & Co.
Nederlandsche	Senior.	K. L. Swart.	Nederland.	Van Eck & Co.
„	Walcheren.	K. Hoek.	„	„ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. schip *Arij Scheffer*, de heeren Brunting en familie, C. J. Visser, en mejufvrouw Schlapman en bediende. — Met het Nederl. Ind. stoomschip *Padang*, de 2de luitenants Esser en Schindel, de heer E. Fuhri, Apotheker Blokreede, benevens Z. M. troepen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname, de schoenerbrik Saparoea; de stoomschepen Samarang en Admiraal van Kinsbergen, Madura, Gouv. stoom-adviesvaartuig Tjipannas, stoom-sleper Kapitein van Os; Portug. Gouv. kotter Providincia; de schepen Yankee Ranger, Alfuck, Equator, Arij Scheffer en Harald; de stoomschepen Soerabaya en Padang; de barken Fatal Maän, Srijan Maskoor, Charlotta, Gouverneur-Generaal, Walcheren, Generaal de Steurs, Hellenman, Willem de Zwijger, Henricus Gerardus; de Barken Senior, Dennok Bintang Toedjoe en Marzook, Stad Zierikzee, Fathul Kair, Ting Taij en Machmoedie; de brikken Henriette, Jacqueline en Elisa; de schoeners Virgo, Egmond, Kiem Ingsoen, Nora Creina, Hoseeng, Pinang, Ataif en Hing Thaij; de kotter Riengit

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol. Nominaal.
KOFFIJ per picol Nominaal.
RIJST (CARGO) per kojang *f* 130 à *f* 140.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 155 à *f* 175.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
ARAK per legger *f* 110.—
OLIE (KLAPPER) *f* 21.—
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTEN
ROTTING *f* 8 à *f* 9.—
WISSELKOERS 106 à 107 %.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 15den November, des morgens ten half 9 ure. Ds. VAN DAVELAAR.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 15den November, *Geene dienst.*